Univerzita Karlova v Praze
Fakulta humanitních studií
Katedra obecné antropologie

Posudek vedoucího magisterské práce
Bc. Barbory Vřeťonko
Filosofie fotografie

Žijeme v epoše „věku obrazu světa“ (něm. die Zeit des Weltbildes), jak to v polovině 30. let 20. století formuloval Martin Heidegger. Svět si zpřístupňujeme v obrazech a sám se nám jeví/ukazuje již jenom *jakožto* obraz. Někdejší „jsoucno“ (ať ve smyslu „jednotlivina“, nebo v jeho celkovosti) má význam nikoliv „fenomén“, nýbrž „obraz“, popř. „ikona“. Zpřístupňující zkušeností člověka s takto „obrazným“ světem a „jsoucny“ není myšlení, nýbrž technika s jejími aparáty. Respektive „myšlení“ se zredukovalo na operování s aparáty techniky a stalo se myšlením obrazným, popř. *myšlením obrazu* ve smyslu genitivu subjektivního i objektivního. Myšlení myslí obraz a samo je obrazem či v obraze (říkáme přeci „o něčem být, nebo nebýt v obraze“, míně tím to, co kdysi znamenalo „chápat“, „rozumět“, „vědět“. Dnes nevíme skoro nic. Ale zato jsme stále v obraze.) Myslíme obrazem a myšlené zobrazujeme. *Proto* se nejrozšířenějším médiem obrazného myšlení stala fotografie, jež nahrazuje funkci představování (něm. das Vorstellen), jež od raného novověku charakterizuje myšlení jako takové. Z jsoucna je obraz, z myšlení je fotografie, ještě zbývá „člověk“: ve světě obrazu je z něho „aktér“ a „konzument“, ideálně vyjádřený jednotným označením „dělník“, který pro určení lidskosti člověka razil Ernst Jünger.

Předložená práce se pokouší vylíčit positivní aspekty povahy fotografie, které podle shora řečeného připadá ontologicky signifikantní funkce při ukazování „jsoucna jakožto jsoucího“, resp. toho, co z něho zbylo. Potud by se práce dala považovat za svého druhu propedeutiku metafysiky fotografie. Práce je inspirována vlivnou knihou Miroslava Petříčka *Myšlení obrazem* a pochopitelně klasikem filosofie fotografie, Vilémem Flusserem. Autorka ale jde za tyto autory a pracuje s tou nejrecentnější teoretickou a metodologickou literaturou na téma fotografie. Práce je deskriptivně-syntetická, pokuší se představit jakousi ucelenou pozici, ze které je možné nahlédnout, „čímu může

fotografie být“, řečeno slovy autorky. Ale výsledkem práce nemělo být, a ani není slovníkové heslo či marketingově využitelná definice (odpověď na otázku „co to je fotografie?“). Výsledkem je konceptuálně ukázněné a precizní myšlení, které poukazuje k tomu, *co je potřeba* myslet.

Předloženou magisterskou práci kolegyně Vřeťonko **doporučuji** k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

18. září 2012

Doc. Aleš Novák, Ph.D.